

Gierstovs Byablad

Nr. 4 2012

Du bleka, höga höst, du är mig kär!

I ditt lätta dis jag tycker mig skymta de första trevande aningarnas tid. Du återkallar i mitt sinne ljusets morgon, då solen kämpade för att genombryta dunklet, gryningens timmar, då strävandets blomma, ännu sluten tätt i sin knopp, svällde av underbara safter. Därför är du mig kär, svala, drömmande, disiga höst !

Karin Boye

Vårt mål är att skapa en levande landsbygd och värna om varandra.

Gärstovs Byalag bankgiro 5591-7579

www.gardslov.se

Med stöd från Kulturnämnden i Trelleborg.

ÅLDERMANNABREV

Tänk då har ännu ett år gått och vi närmar oss nu vårt årsmöte igen där jag hoppas få träffa många av er. Vi kan se tillbaka på ett år med många aktiviteter och ett mycket stort antal nya medlemmar i alla åldrar. Vi är i skrivande stund 326 medlemmar i vårt byalag i alla åldrar vilket inte bara ger en bra ekonomi utan också en kraft att räkna med i våra bataljer med Trelleborgs kommun. En kommun som i dag vet var Gärdslov ligger och att de har en landsbygd som är att räkna med och som inte håller tyst. Allt detta tack vara alla er ideellt arbetande medlemmar, eller oss kanske jag skall säga. Vi har mycket arbete som händer i det tysta och inte minst ett byaråd som lägger ner mycket tid på att allt skall fungera smidigt, så stort tack till er alla där ute.

Nu kan vi se tillbaka på ett mycket aktivt år där vår kolmila var ett av de största arrangemang vi någonsin gjort med mat, musik och dans. Allt detta för att fira vårt byalag som fyller 20 år i år, en fantastisk siffra där tiden har gått mycket fort.

Under sommaren deltog vi även i Trelleborg till 1000, ett arrangemang där vi samarbetade med Trelleborgs kommun, Byalagen och många av Söderslätts Hembygdsföreningar och visade upp vad vi alla sysslar med och vad vi har att erbjuda. Men årets succé är nog Lennarts tuff tuff tåg. Det är fantastiskt att detta lilla tåg kan ge så mycket glädje både till gamla som unga och har imponerat ända upp i vår högsta kommunledning som inte kan vänta på att få sig en tur.

Men nu planerar vi för fullt inför nästa år och kommer bland annat kalla in polis och grannar i samverkan från Länsförsäkringar för att diskutera och informera oss om hur vi kan hjälpas åt mot brottsligheten i vårt närområde. Har ni förslag eller önskemål på föredrag eller aktiviteter under året så bara kontakta oss, alla förslag är välkomna. Är det frågor som vi bör diskutera med myndigheter eller kommunen så tala gärna med oss. Tillsammans är vi starkare än var och en för sig.

Tävlingen i förra byabladet har vunnits av Graciela Falero som vinner boken:
Liv i Skånsk Industri. Stort Grattis!

Väl mött i Gärdslovs Byalag.

Med Vänliga Hälsningar

Lars - Erik Olsson

Ålderman

Gärdslovs Byalag

LARS - ERIK OLSSON GÄRDSLÖVS BYALAG
SILLESJÖRÄCKAN 63-0 • 274 94 • SKURUP
TELEFON: 0410 - 221 32 • 070-059 39 61
MAIL: LARS-ERIK@MINMAIL.NET

Program vintern 2012

Eftermiddagsgruppen

Fortsätter att träffas tisdagar udda veckor i
14.00 – 16.00 i Kulturhuset.

För program och information kontakta
Ulla Andersson Tel. 0414-221 28

Ett samarbete med Studieförbundet/Vuxenskolan

Qi-gong

Fortsätter att träffas **tisdagar** kl. 19.00 i Kulturhuset
under ledning av Agneta Östlund.

För information och anmälan:

Carl-Gustav Jagerstam Tel 0410-209 81

Ett samarbete med Studieförbundet/Vuxenskolan

Granresning med Marknad

Lördagen den 1 december kl. 10.00. är ni välkomna och
resa julgranen med oss på torget.

Vi fortsätter kl.11.00 med Marknad i Kulturhuset.

Att hyra ett bord är gratis för bokning kontakta.

Siw

Tel 0410-221 81 eller 0736-74 22 60.

E-post. Siw.sjostrom58@hotmail.com

Familjedag med Rumpnissarna

Den 9 december kl.10.00 - 13.00 vid Kolmilan i
Kullatorpsskogen med fortsättning i Kulturhuset
med julpyssel & julmys.

Elisabeth Jagerstam

Tel: 0410 - 209 81

Mobil: 0733 - 81 51 31

Lucia i Gärdslövs kyrka

Torsdagen den 13 december kl. 19.00 välkomnar vi er
till att njuta av Trelleborgs Lucia i Gärdslövs kyrka. Vi
bjuder på kaffe och nybakta lussekatter.

Pubafton i Kulturhuset

Fredagen den 14 december kl. 19.00 välkomnar vi våra
medlemmar till en pubafton med jultema i Kulturhuset,
med trevligt sällskap, drycker, dart och diverse snacks,
allt till självkostnadspris.

www.gardslov.se

Årsmöte

Lördagen den 24 november kl.18.00.

Hälsar vi alla medlemmar välkomna till årsmöte i
Kulturhuset.

Årsfest i Kulturhuset

Välkomna till en måltid i Kulturhuset efter årsmötet.

Start 19.00

Anmälan

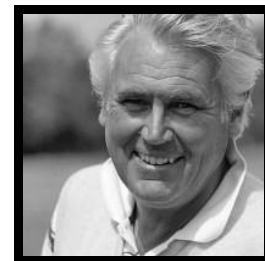
Meny

*Dragonkyckling stekt potatis & sallad
&
Äppelkaka med vaniljsås*

Kaffe

Vatten/lättöl

Pris120:-/person

Jesper Aspegren

Käserar om vikten av att träffas i verkligheten

Anmälan oss till handa senast den 19 november.

Anmälan till:

Lennart Kristensson

Tel: 0705 – 12 08 11

E-post byalaget@gardslov.se

Carl-Gustav Jagerstam

Tel: 0410 – 209 81

E-post byalaget@gardslov.se

Pubafton i Kulturhuset

Fredagen den 25 januari 2013 kl. 19.00 välkomnar vi
våra medlemmar till en pubafton i Kulturhuset, med
trevligt sällskap, drycker, dart och diverse snacks, allt
till självkostnadspris.

byabladet@gardslov.se

Gärdslövs byalag 2012

Kallelse till årsmöte!

*Gärdslövs Byalag bjuder in alla medlemmar till årsmöte i
Gärdslövs Kulturhus
lördagen den 24 november 2012.*

*Årsmötet börjar kl.18.00 där ni som medlemmar har möjlighet
att påverka och forma er förening efter era önskemål.*

*Eventuella motioner skall vara styrelsen tillhanda senast den
10 november.*

Ingen föranmälan till årsmötet.

Du har även möjlighet att betala din medlemsavgift för år 2013.

Hjärtligt välkomna!

Byarådet

Fest i Kulturhuset

Lördagen den 24 november kl.19.00 bjuder vi in till Årsfest i Kulturhuset.

Meny

Dragonkyckling med stekt potatis & sallad

Äppelkaka med vaniljsås

Kaffe

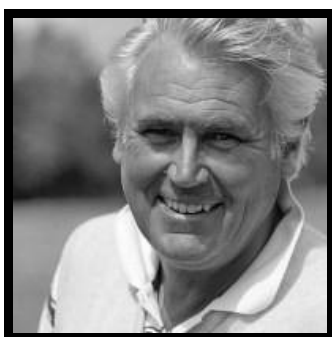
Vatten/lättöl

Pris:120:-/person

Anmälan till årsfesten skall vara oss till handa före den 18 november.

Du betalar på plats när du kommer

Kvällens Underhållning

De ovärderliga mänskliga mötena - en nödvändighet för oss alla.

Jesper Aspegren kåserar om vikten av att träffas i verkligheten.

Lennart Kristensson
tel: 0705 – 12 08 11
byalaget@gardslov.se

Carl – Gustav Jagerstam
tel: 0410-209 81
byalaget@gardslov.se

Gärdslövs väderkvarn - en förlorad utpost

Idag syns inga spår av Gärdslövs väderkvarn, men en gång var kvarnen den yttersta utposten i öster i Gärdslövs kyrkby, där den låg mellan byn och Näsbyholm. Den brann ner en vårdag 1930 och här har jag fritt fabulerat om hur det var på kvarnen och vad som hände den ödesdigra dagen, baserat på tillgängliga källor.

Det är iskallt i möllekammaren denna tidiga vårmorgon. Pelle mölledräng rör sig oroligt under hästtacket. Löshalmen i madrassen kliar och den upphettade tegelstenen, som legat insvept i tidningspapper i fotändan av sängen, har sedan länge svalnat. Han slår upp ögonen, sträcker på sig och svänger benen över sängkanten. En fet råtta makar på sig, men har inte allt för bråttom. Pelle hatar råttorna som finns överallt i kvarnen. Men annars trivs han. Möllaren är bra. Rejält med mat och 20 riksdaler i månaden och så den välsignade hissen till säckarna. På förra stället fick han springa i trapporna med de tunga 50-kilos säckarna på ryggen.

Det är långa arbetsdagar nu. De har haft god sydvästlig möllevind i flera dagar och broloftet är proppfullt av mjölsäckar. Spannmålen i säckar av juteväv, brödsäden i hemvävda linnesäckar. Alla noggrant märkta med ägarnas initialer. För att mala 100 kg blir det 4 kg i tull. Bönderna brukar kalla kvarnarna för tjyvakors för att möllarna tullar för mycket av säden. En del möllare kriter säcken dit spannmålen räcker upp. När sedan mjölet fylls i säcken tillfaller det som går ovanför strecket möllaren som betalning. Pelle vet de som fuskar och sätter krittstreck lite som de tycker. Men i den här kvarnen mäts tullen upp med ett mått.

Ute på förstutrappen står möllaren Alfred Olsson med kaffekoppen i näven. Det är ännu mörkt, men Alfred behöver inget ljus för att avgöra vindriktningen. Den har slagit om till nordostlig och verkar tillta i styrka. Det bådar inte gott. De har mycket att mala, men drar det upp till oväder får man vara försiktig. Han ser Pelle komma över gårdsplanen. Det är en bra påg. Duktig och pålitlig.

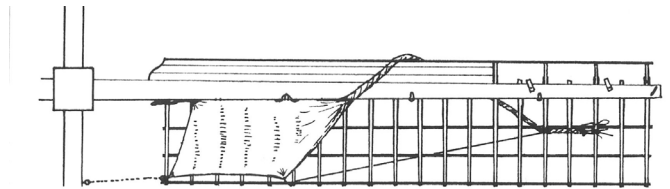
”God morgon, skynda dig att ta ditt kaffe. Vi ska se att få vridit möllan i vind och komma igång med arbetet”, hälsar Alfred.

De tar sig upp på omgången och hjälps åt att vrida möllan i vind. Sedan drar Alfred ner en vinge i taget med segelkroken, vecklar ut seglet och fäster det. Pelle går upp på broloftet, sätter en tomsäck på mjöltudan och lättar på pressen. Stenarna lättar lite och vingarna snurrar fritt. Pelle hissar säcken med säd från broloftet upp till sättbänken på kvarnloftet, där mällden töms i bingen. Spjället i bingens botten öppnas och sädeskornen rinner

först ner i skon, sedan vidare ner i ögat i löparen, den övre stenen. Den rinner lugnt och fint så att stenarna hinner krossa sädeskornen. Från stenarna matas säden vidare ner till broloftet i skråtudan och sedan ner i den tomma mjölsäcken likt ett litet vattenfall.

Genom kvarnfönstret ser Pelle hur Jeppa Jönsson kör in genom porten med fem säckar säd uppradade på kärran. Pelle hissar ner järnkättingen vars ring läggs om munnen på den första säcken som en rännsnara. En efter en hissar säckarna upp och placeras på broloftet i väntan på sin tur. Än finns det säd kvar från gårdagen att ta itu med. Först till kvarn får först mala.

Det kurrar i magen och Pelle blir glad när Alfred förkunnar att nu är det dags för frukost med sill, potatis och drickasoppa. Men det blir en snabb måltid, för vinden tilltar allt mer och de skyndar sig ut för att reva seglen.

Segel utlagt till höglinan, denna segelyta kallas även högrev.

Det blåser snabbt upp till storm. Hjulen slamrar, det dunskar, brummar och viner i möllan.

”Pelle, lägg på pressen för fullt”, skriker Alfred i oväsendet och Pelle lägger bromsen på kronhjulet för att sänka hastigheten på vingarna. Men det hjälper inte. I de starka vindarna tar den höga ”holländskan” fart och vingarna skenar.

Pressen går varm och friktionen mellan pressen och kronhjulet alstrar så mycket värme att trävirket överhettas och börjar brinna. Det eldfångda mjöldammet antänds och branden sprider sig snabbt ut till vingarna som snurrar i stormen likt ett glödande klot. Alfred och Pelle lyckas ta sig ner från omgången och ut ur kvarnen och kan redan på avstånd höra klockorna i både Gärdslövs och Svenstorps kyrkor som klämtar: ”elden är lös”.

Framför huset står Selma och barnen förskrämda och ser på hur vagnar lastade med vattentunnor kör fram till möllan. Men det finns inget att göra. Man får nöja sig med att skydda boningshuset och Gärdslövs kvarn störtar samman med ett fruktansvärt brak.

När dagen glider över i kväll är allt som finns kvar en rykande ruin. Gärdslövs yttersta utpost i öster är borta för alltid.

/Catti Lindskoog

Foto efter original: Lars Thelander

Fakta om Gärdslövs väderkvarn

I en mantalslängd från år 1700 påträffar vi den första möllaren på Gärdslövs väderkvarn, som då var en stubbakvarn, Jöns Tömmerman och hans hustru Kerstina.

På 1740-talet är det Anders Möllare som har hand om möllan och under hans tid på kvarnen kom Näsbyholm i släkten Blixens ägo genom friherre Conrad Christoffer von Blixens giftermål 1743 med Margareta Catharina von Finecke.

År 1765 tillhör möllan Näsbyholms gård. I Lantmäteriets handlingar finner vi år 1767:

Qvarn eller qvarnstället finnes icke på denna Bys ägor, undantagande En Wäder Qvarn, Den Herrskapet å egen bekostnad, för någon tid tillbaka låtit flytta och uppsätta, öster om Byen; och är särskildt skattlagd under Säteriet Näsbyholm.

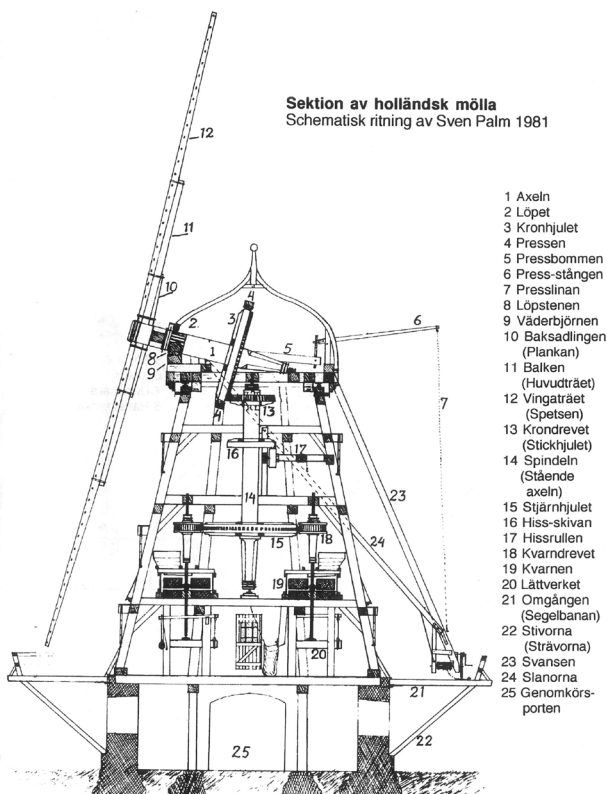
I denna nyutflyttade stubbamölla som låg mellan Gärdslövs by och Näsbyholm uppehöll Christen Smidt driften i över tjugo år. Därefter blev Johannes Lundberg ny mjölnare. Sex år stannade han och därefter stod möllan tom i tre år.

Lemmeströprost Nibelius hade tvistigheter med myndigheterna kring sin nyuppförda väderkvarn strax söder om prästgården. I sin "Ödmjukaste slutpåminnelse" av den 26 mars 1806 skriver han att: Gjerlöfs wäderqvarn, som är uppförd med så svag sammansättning och förmodligen besparing i påkostnad eller felagtighet i sammansättning af Byggmästare, at den ständigt går sönder och ofta at förmala den säd, som ditföres, och endast sedan Nyår stått obrukbar flera veckor under reparation.

Det ligger nära till hands att tro att det var därför stubbamöllan ersattes av en holländaremölla i början av 1800-talet. Hans Andersson var antagligen den första mölledrängen i holländaremöllan. Han och hustrun Kerstina stannade ända till 1832. Från 1826 fanns även Hans Persson på möllan, vilket kan tolkas som att "god möllevind" nu blåste över Gärdslövmöllan. Mjölarna avlöste varandra med jämna mellanrum. Från 1843 till 1847 hade möllan en tysk mjölnare, Fredrik Wilhelm Albertz och under åren 1848-1849 stod kvarnen tom.

1928 tog Alfred Olsson från Bjeresjö över möllan. Han och hustrun Selma hade en påg och två söner. På våren 1930 blåste det upp till storm, möllan skenade och genom varmgång brann hon ner.

Källor: Egon Prahl, Möllorna i Vemmenhögs härad genom tiderna. Carita Johansson, Skånska möllor
Illustrationer: Sven Palm

Året som gått

Ronja

Årets succé i Gärdslöv

Midsommarafton

Qi-gong gänget

Röda korsets kurs

Några av våra duktiga medlemmar

Josef och
Carl-Gustav
målar om i
vårt
Kulturhus

Grällan &
Lennart Kristensson

Inga-Britt vid
grytorna som
vanligt

Kjell Turesson vid sjön

Full fart
vid milan
som alltid

Magnus
Karlsson
i tagen

**MARKNAD
I
GÄRDSLÖV's KULTURHUS
den 1 december 2012
Kl. 11.00 – 15.00.**

Alla är välkomna att sälja allt mellan himmel och jord.
Egentillverkat, hemmagjort och loppissaker!

Det kommer att säljas fika och varm korv!

Välkomna!

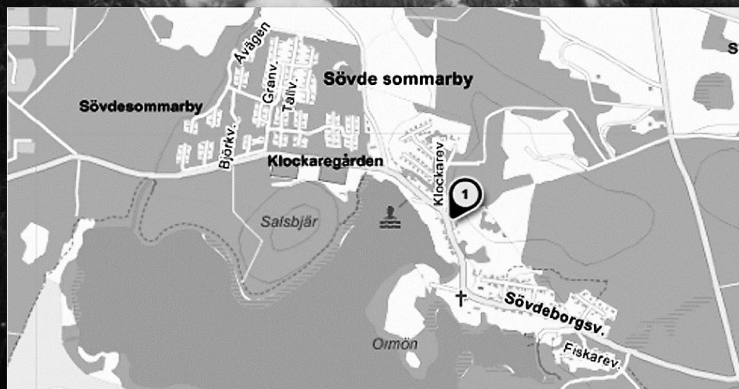
Att boka bord kostar inget.

Föranmälan senast den 27 november till:

Siw Sjöström

0410-22181

0736742260

**TRADITION
I NY TAPPNING!**

I mer än 50 år har vi mustat äpplen i Sövede.

Där många av regionens små och stora odlare, fått möjlighet att omvandla sin äppelskörd till frisk, nyttig och god must.

Den gamla mejeribygnaden från 1894 ligger mitt i byn, med vackra Sövedesjön på andra sidan vägen och den populära Amfteatern som närmsta granne. Härifrån levererar vi vår populära must till slott och kojar över hela landet.

Vi är redo att ta emot årets skörd, alla är välkomna hit med sin frukt och vi lovar att ta hand om den och er på bästa sätt.

Välkommen också du till Sövede Musteri – ett anrikt företag med modernt tänk!

Bonny Håkansson, mustare

ÅRETS ÄPPLEMOTTAGNING

startar lördagen den 25 augusti

ÖPPETTIDER

Mån - Fre kl 11.00 - 17.30

Lör - Sön kl 10.00 - 13.00

Röda dagar: Ring 0416 - 160 01
för info och öppettider

VÄLKOMNA!

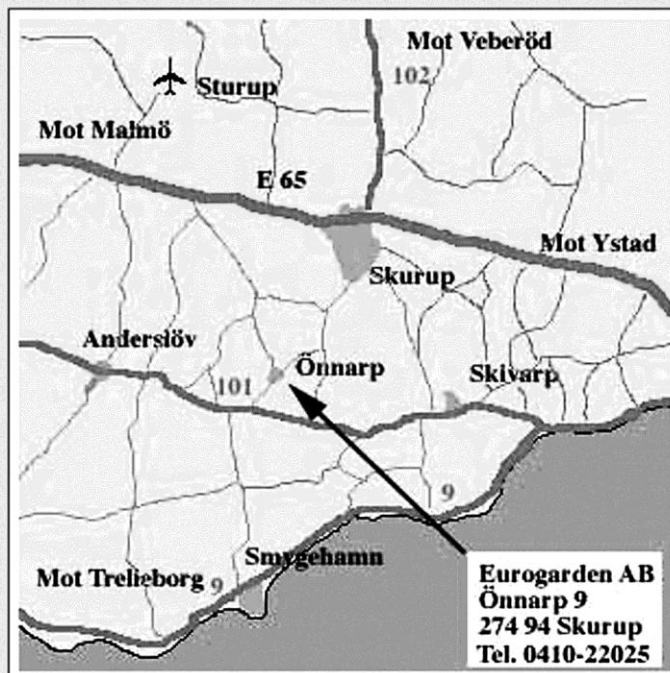
Välkommen till EuroGarden

I hjärtat av Skåne finner ni oss i det natursköna Önnarp. Här har vi vårt kontor och lager samt vår produktion och permanenta utställning. Företagets huvudsakliga verksamhet är att importera tillbehör för försäljning till blomsterfackhandeln i de nordiska länderna. Vår produktion består av målning av terracottakrutor i moderna och tidsenliga färger.

<http://www.eurogarden.nu>

Karta & vägbeskrivning

Från Malmö tar du E65:an mot Ystad. Två kilometer efter korsningen mot Sturup tar du höger mot Grönby. Efter ytterligare 500 m, tag vänster mot Gärdslöv. I Gärdslöv finns skylt mot Önnarp. Väl inne i byn tar du vänster och finner gården i korsningen mot Västra Vemmenhög.

Från Ystad tar du E65:an mot Malmö. Cirka en mil efter Skurup tar du vänster mot Grönby. Efter ytterligare 500 m, tag vänster mot Gärdslöv. I Gärdslöv finns skylt mot Önnarp. Väl inne i byn tar du vänster och finner gården i korsningen mot Västra Vemmenhög.

EuroGarden

Kontor / Utställning: Önnarp 9 274 94 Skurup | Telefon: 0410-22025 | Fax: 0410-22026
E-post: info@eurogarden.nu

Vad vet du om Gärdslöv ?

Namn _____ Tfn _____

Kryssa i rätt eller fel svar.

	Rätt	Fel
1. I Gärdslöv bor det ca 3.000 dovhjortar.	☐	☐
2. I Gärdslöv lever den ätliga grodan.	☐	☐
3. I vår skog växer det Ramslök.	☐	☐
4. I Gärdslöv finns en högsta höjd på 60 m ö.h.	☐	☐
5. Långebäck ligger i Gärdslövs Socken.	☐	☐
6. I Näsbyholmssjön finns det horngädda på våren.	☐	☐
7. Skrikörn häckar i Kullatorpsskogen.	☐	☐
8. I Gärdslöv bor det ca 400 hästar.	☐	☐
9. Söder om Sillesjö gård ligger ett flyttblock av Karlshamnsgranit.	☐	☐
10. Gärdslövs borg hade tjocka tegelmurar och torn åt väster.	☐	☐
11. I Gärdslöv fiskade man gädda på 1800-talet.	☐	☐
12. I Gärdslöv finns det sötvattenskräftor.	☐	☐

